

## **Fitnessketen Fitland wil alle installaties op Hager KNX-bussysteem** (Fitland Helmond)



De eigenaren van fitnessketen Fitland hebben de voordelen van het bussysteem ontdekt. In hun laatste aanwinst, een nieuwe vestiging in Helmond, zijn zowel de E- als de W-installaties op het gebouwautomatiseringssysteem tebis KNX van Hager aangesloten. De voordelen zijn zo duidelijk, dat Fitland voortaan bij alle nieuwe vestigingen en gebouwen, als het maar even mogelijk is, één uniform bussysteem laat aanleggen. Elektrotechnisch installatiebureau Van Lanen, de huisinstallateur van Fitland, heeft daarom flink geïnvesteerd in mensen en opleidingen om deze projecten probleemloos uit te voeren.

Een fitnesscentrum, zoals Fitland dat exploiteert, biedt een breed scala aan activiteiten en voorzieningen. Van het trainen met toestellen tot en met groepslessen spinning en van sauna's tot en met fysiotherapie. En in enkele grote centra van Fitland is het voorzieningenniveau nog veel uitgebreider, met bijvoorbeeld feestzalen, vergaderruimtes, een zwembad en zelfs een kliniek. Het is duidelijk dat deze centra een breed scala aan installaties kennen. Om de complexiteit van het regelen en bedienen van deze installaties binnen de perken te houden, hebben Fitland en installateur Van Lanen naar een passende oplossing gezocht. "In de bestaande vestigingen hebben wij al ervaring opgedaan met het tebis KNX gebouwautomatiseringssysteem van Hager voor de besturing van de verlichting. Dit bevalt prima, alleen is het beperkt tot slechts één onderdeel van de installatietechniek", zegt Paul Cloostermans, een van de twee eigenaren van Fitland. "Wij wilden graag ook de andere installaties, en dan met name de klimaat- en ventilatiesystemen, op een dergelijke manier kunnen regelen en aansturen. Samen met Van Lanen zijn we met Hager in gesprek gegaan en uiteindelijk besloten we om het op KNX-gebaseerde gebouwautomatiseringssysteem tebis als leidend besturingssysteem te kiezen voor alle installatietechniek."

### **Adviseur en uitvoerder**

Fitland is een snelgroeïende keten die vooral allianties zoekt met het bedrijfsleven. Zo heeft men overeenkomsten met de politieopleidingen in Noord-Brabant, met ROC's en andere bedrijven die hun mensen met speciale arrangementen bij Fitland laten sporten, maar bijvoorbeeld ook laten revalideren. "Onze filosofie is gebaseerd op het aangaan van langdurige relaties, en zo is dat ook bij de keuze voor de bedrijven waarmee wij onze centra realiseren. Eigenlijk al vanaf de eerste vestiging is Van Lanen onze huisleverancier voor de elektrotechnische installatie", zegt Cloostermans. Van Lanen, een familiebedrijf in het Brabantse Mill, werkt met 22 medewerkers in met name de agrarische en de utiliteitssector. Directeur en eigenaar Lamfred van Lanen, die samen met zijn vader het bedrijf leidt, vervult

voor Fitland de rol van zowel adviseur als uitvoerder van de projecten. “Wij zijn sinds de oprichting van Fitland, zo’n 20 jaar geleden, nauw betrokken bij elke vestiging die zij openen. Zo zijn wij op de hoogte van de veranderende wensen en eisen in een modern fitnesscentrum. En die gaan bij Fitland wel wat verder dan bij een doorsnee sportcentrum. Zo kwamen wij ook bij de nieuwe wensen ten aanzien van de gebruiksvriendelijkheid van de bediening van de installaties”, zegt Van Lanen. “Een sportcentrum als Fitland heeft vele instructeurs en andere personeelsleden die de omstandigheden zo goed mogelijk willen regelen. Het gaat om bijvoorbeeld de verlichting in een ruimte, maar ook de temperatuur of de luchtverversing zijn erg belangrijk. Een zaal waarin yoga wordt gegeven, kent hele andere behoeften dan een ruimte waarin een groep mensen heel intensief een uur lang met spinning bezig is.” Cloostermans vult aan: “Eigenlijk moet elke sportinstructeur het lichtniveau, de temperatuur en de ventilatie in de ruimte op elk moment aan zijn activiteit kunnen aanpassen. Dat was ook de insteek bij het zoeken naar een nieuwe regelsysteem.”

### **Geïntegreerde besturing**

Toen Fitland in 2007 besloot om in Helmond in een oude fabriekshal een nieuw fitnesscentrum te openen, koos men meteen voor een geïntegreerde besturing van de E- en de W-installatie via tebis TX van Hager. “In zeer korte tijd hebben we een ontwerp moeten maken. Omdat wij voor het onderdeel van de W-installaties nog geen ervaring hadden met tebis, heeft Hager uitgebreide ondersteuning verleend”, vertelt Van Lanen. “Binnen ons bedrijf hebben we meteen geïnvesteerd in het opleiden van enkele monteurs. Zij hebben nu een uitgebreide KNX-opleiding gevolgd, waarvoor we een monteur toch al snel vijf dagen vrij moet maken. Met name het programmeren met de ETS-3 software staat in die opleiding centraal. [red.: Hager is inmiddels zelf officieel KNX-opleidingscentrum.] Voor het project in Helmond heeft daarom Hager nog een groot deel van de programmering voor zijn rekening genomen. Maar in de toekomst zullen onze mensen dat steeds vaker zelf doen.”

De vestiging in Helmond wordt verwarmd, gekoeld en geventileerd met luchtbehandelingskasten van Auerhaan. “De W-installateur die hiervoor een aanbieding mocht doen, kwam in eerste instantie ook met een uitgebreide inregel- en bedieningsinstallatie. Wij moesten hem – met wat moeite – duidelijk maken dat we dat niet nodig hadden. Samen met Van Lanen en Hager moest hij ervoor zorgen dat zijn installatie op het KNX-bussysteem kon worden aangesloten. Vervolgens werd het inregelen en visualiseren van de besturing een klus voor Van Lanen”, zegt Cloostermans.

### **Voorgeprogrammeerde scenario's**

“Het zal voor sommige W-installateurs een omslag in hun werkwijze zijn, maar in dit soort utiliteitsprojecten zal de elektrotechnisch installateur steeds vaker de complete regeltechniek en de besturing van alle installaties voor zijn rekening nemen”, denkt Van Lanen.

“Voorwaarde is wel dat wij binnen ons bedrijf de kennis en de mensen in huis hebben om dit uit te voeren.” Voor Fitland zijn de voordelen echter erg groot. Buiten het feit dat er nu één integrale regeling voor alle installaties ontstaat, kunnen de gebruikers op een eenvoudige wijze alle installatiefuncties bedienen. “Wij kozen ervoor om in alle ruimtes een roomcontroller van Hager op te hangen. Hiermee kunnen we de verlichting, de temperatuur en de ventilatie bedienen. Bovendien hebben we de meeste instructieruimten ook met een afstandbediening uitgerust, waarmee specifieke scenario's voor bepaalde activiteiten zijn voorgeprogrammeerd. Zo heeft bijvoorbeeld een yogales sfeerverlichting en een wat hogere temperatuur, terwijl bij spinning opwekkende verlichting en veel ventilatie gewenst zijn.” Van Lanen wijst ook op het slimme gebruik van bewegingssensoren binnen dit KNX-bussysteem. Op de toiletten en in de kantoren hebben we intelligente bewegingssensoren gehangen. Deze ET's, zoals we ze noemen, hebben twee lenzen, waardoor ze allereerst een hele rechthoek kunnen detecteren en we dus geen last meer hebben van dode hoeken. Maar je kunt met deze sensoren ook een wat intelligentere schakeling creëren, door bijvoorbeeld te zorgen dat er nog wat na-koeling of na-ventilatie plaatsvindt, ook als de gebruikers van een ruimte al weg zijn. Ik ben dan ook tevreden over het aanbod van het tebis-systeem. Eigenlijk hebben we voor alle toepassingen die wij bedachten altijd componenten binnen het Hager

assortiment kunnen vinden. Tegelijk is het grote voordeel van een KNX-bussysteem dat, als we een keer geen geschikte Hager-component zouden vinden, we ook uit het assortiment van nog ongeveer honderd andere fabrikanten kunnen kiezen die eveneens de KNX-standaard ondersteunen.”

### **Meer gemak en besparingen**

Voor de centrale bediening van de installaties leverde Hager een klein lcd-scherm dat bij de centrale balie van het fitnesscentrum hangt. Met enkele knoppen is ook vanaf deze plaats de verlichting en de klimaatinstallatie in alle ruimten van het centrum aan te sturen. “Het is echt een enorme verbetering. Niet alleen kan elke medewerker hiermee omgaan, maar het systeem bespaart ook nog eens op kosten. Verlichting, maar ook de airco of de verwarming blijven niet onnodig aanstaan”, zegt Cloostermans. “Verder kunnen wij met dit systeem de installaties ook op afstand inregelen of storingsen bekijken. Binnen onze organisatie hebben wij nu ook zelf monteurs wegwijs gemaakt in tebis KNX, zodat we kleine aanpassingen zelf kunnen uitvoeren. En in de toekomst zullen wij steeds meer panden vanuit een centrale locatie kunnen bedienen en monitoren. Ook dat bespaart kosten.” Lamfred van Lanen verwacht dat dit systeem uiteindelijk ook op installatiekosten zal besparen. “In dit eerste, omvangrijke project met tebis hebben we flink moeten investeren in onze mensen, maar in volgende projecten zullen we ongetwijfeld winst boeken op installatiekosten. Denk alleen maar aan het feit dat we in het vervolg nog maar één busleiding hoeven aan te leggen voor alle installaties. Wij hebben hier voor een groene kabel gekozen, zodat hij in de kabelgoten goed vindbaar is. Bovendien is het met zo’n centraal bussysteem eenvoudig geworden om veranderingen in het fitnesscentrum door te voeren. Om de paar jaar vinden er verbouwingen, aanpassingen of uitbreidingen plaats. Met een KNX-systeem hoeven we alleen wat zaken opnieuw te programmeren en de installaties draaien weer volledig naar wens van de klant.” Fitland heeft voor de komende periode een forse uitbreiding met zes of zeven centra op stapel staan. Zo worden er in Sittard en Uden grote, nieuwe fitnesscomplexen opgezet, maar ook in diverse andere plaatsen. “Nu we met tebis in Helmond goede ervaringen hebben, zien wij dit systeem als de basis voor het regel- en besturingsconcept dat we in alle nieuwe vestigingen van Fitland zullen toepassen. KNX is de standaard die we voortaan zullen hanteren.”

#### **Partners**

- Opdrachtgever: Fitland
- Installateur: Van Lanen Elektro-installatiebureau, Mill

#### **Systemen**

- Hager-energiedistributie
- Hager KNX gebouwautomatiseringssysteem tebis met integratie van de W-installatie

